

μείστην στερεότητα ταύτην ὀνομάζουσι βάρ ἐκ τοῦ Πορτογαλλικοῦ barga τὸ ὁποῖον σημαίνει γῆ. Ταύτας ἐπιστεγάζουσι με φύλλα φοίνικος. Ἡ γῆ ἢ προωρισμένη διὰ τὴν οἰκοδομὴν μιᾶς ἢ πολλῶν τοιούτων οἰκιῶν ἐξάγεται ἀπὸ μέρος κείμενον πολὺ πλησίον τῆς ἀνεγειρομένης οἰκοδομῆς καὶ τοῦτο ὅπως μὴ κοπιᾷζωσι μεταφέροντες αὐτὴν ἀπὸ μακρὰν. Τοῦθ' ἕνεκα ἡ πόλις βρῖθαι ὁπῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλων καὶ βαθέων πλήρεις στασίμων ὑδάτων, ἐφ' ὧν ἐπιπλεύουσιν ἐπὶ μῆνας ὄλο κλήρους τὰ ἐκεῖ ριπτόμενα θησιμαῖα. Ἐνεκα τούτου καὶ τοῦ ἀκανονίστου τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἐλιγμῶν τῶν στενοτάτων ὁδῶν ἡ πόλις καθίσταται πολὺ νοσώδης.

Τὸ Εὐρωπαϊκὸν κοιμητήριον εἶνε πλησίον τοῦ Συλλόγου τῶν Ἰεραποστόλων, τὸ δὲ τῶν ἰθαγενῶν ὑπὸ τὸ ἔδαφος ἐκάστης οἰκίας εἰς βάθος ἑνὸς περίπου μέτρου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὸν ἀέρα τῶν ὁδῶν μᾶλλον μεμολυσμένον.

Ὁ χειμῶν ἐνταῦθα εἶνε κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον, Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον, τὸ φθινόπωρον κατὰ τοὺς μῆνας Φεβρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον, τὸ θέρος τὸν Νοέμβριον, Δεκέμβριον καὶ Ἰανουάριον καὶ ἡ ἀνοιξὶς κατ' Αὐγουστον, Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον.

Ἡ ἐν Πόρτο-νόβο θρησκεία τῶν ἰθαγενῶν εἶνε ἡ εἰδωλολατρεία. Ἀλλὰ μὴ, ἐκ πλάνης, ὑποθέσῃ τις, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι λατρεύουσιν, εἰς τὴν καθ' αὐτὸ σημασίαν τῆς λέξεως, ξύλινα ἀγάλματα. Οὐχί! Ὅλοι πιστεύουσιν, ὅπως καὶ ἡμεῖς, εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ὑπεράτου ὄντος προφέροντες τὸ ὄνομα του μετὰ σεβασμοῦ καὶ ταπεινοφροσύνης, τὰ δὲ ξύλινα ὁμοίωματα ἔχουσι τὸν αὐτὸν προορισμόν, ὃν αἱ εἰκόνες τῶν Ἀγίων τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν.

Ὁ ἐλαιοφοίνιξ (Elcas Guineensis) εἶνε ὁ μεγαλύτερος πλοῦτος τοῦ Πόρτο-νόβο καὶ ὁ κυριώτερος παράγων τοῦ ἐμπορίου χρησιμεύων ὡς τροφή τῶν κατοίκων καὶ εἰς πλείστα ἄλλα εἶδη βιομηχανίας. Ἡ θέα τοῦ δένδρου τούτου ἔχοντος 10—12 μέτρα ὕψος εἶνε θελκτική. Μετὰ πέντε ἢ ἕξ ἔτη ἀπὸ τῆς φυτεύσεώς του, ὅτε τὸ ὕψος αὐτοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 2 ἢ 3 μέτρα, ἀρχίζει νὰ παράγῃ καρπούς καὶ ἐξακολουθεῖ ἀναπτυσσόμενον μέχρι τοῦ 25 ἔτους. Πᾶσα γῆ εἶνε πρόσφορος εἰς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, εἴτε ἀμμώδης εἶνε αὕτη, εἴτε σκληρὰ ἀργιλώδης εἴτε μαύρη, ἀρκεῖ νὰ ἐπιμελῆται τις αὐτὸ ἀποκαθαίρων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκ τῶν ἐγκισσευομένων φυτῶν. Ἀλλ' ἵνα ἡ συγκομιδὴ ἀποβῇ ἄφθονος, ἔχει ἀνάγκην πολλῆς βροχῆς, ἡ ὁποία εὐτυχῶς δὲν ἐλλείπει ἀπὸ τὰ μέρη ταῦτα Δις τοῦ ἔτους συλλέγουσι τοὺς καρπούς κατ' Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον, ὅτε ἡ συγκομιδὴ εἶνε μετρία, καὶ κατὰ Φεβρουάριον, Μάρτιον, Ἀπρίλιον, Μάϊον καὶ Ἰούνιον, ὅπότεν εἶνε ἄφθονος. Εἰς σπᾶδιξ ζυγίζων 10—15 χιλιόγραμμα δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς πελώριον βότρυον σταφυλῆς ἐρυθρὸν κεκαλυμμένον ὑπὸ ἀκανθῶν. Ὁ σπόρος, ἅμα ὠριμάσῃ, ἀποσπᾷται μόνος του καὶ προσλαμβάνει εἰς τὸ κάτω μέρος χρῶμα φαῖον.

Ὁ καρπὸς οὗτος ἔχει μέγεθος χονδρῶν λεπτοκαρπύου συγκείμενος ἀπὸ μυελὸν ἰνώδη, λιπαρώτατον, ἐρυθρότατον, πάχους 0,6 μ., ὁ ὁποῖος περικαλύπτει κέλυφος στερεότατον χρησιμεύον ὡς περιβλήμα τοῦ πυρῆνος, ὅστις ἀποσπᾷται μόνον, εἰάν μείνῃ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν ἥλιον καὶ ξηρανθῇ.

Ἐκ τοῦ μυελοῦ, ὃν βράζουσι καὶ ἐκθλίβουσι ἐν τῷ ὕδατι παράγουσι τὸ λεγόμενον φοινίκειον ἔλαιον. Εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ λιμνοθαλασσῶν τὸν καρπὸν ἐκθλίβουσιν ἐντὸς μικρῶν πλοίων, ἐνῶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας κατασκευάζουσι δοχεῖα ἐκ κεραμικῆς γῆς διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην. Τὸ ἔλαιον καὶ τὰ λιπώδη μέρη ἀνέρχονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ὁ δὲ μυελὸς καὶ τὸ κέλυφος μένουσιν εἰς τὸν πυθμένα. Συλλέγουσι τότε τὸ ἔλαιον καὶ ἀφοῦ πάλιν τὸ ἐψήσωσι παράγουσι ἐξ αὐτοῦ τὸ φοινίκειον ἔλαιον, ὁμοῖον πρὸς τὸν πόλτον τῆς κολοκύνθης ἢ τῆς τομάτας, τὸ ὁποῖον κατόπιν πωλοῦσιν. Ἐχει γεῦσιν καὶ ὁσμὴν δυσάρεστον διὰ τοὺς μὴ ὄντας συνειθισμένους εἰς αὐτό. Τοῦτο εἶνε ἡ κυριώτερα τροφή τῶν ἰθαγενῶν καὶ προσέτι μεταχειρίζονται αὐτὸ εἰς τὸν φωτισμὸν των.

Οἱ πυρῆνες ξηραίνόμενοι εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς μῆνας ἀποφλοιοῦνται καὶ πωλοῦνται ὡσαύτως. Εἰσὶ σκληροὶ χρώματος μαύρου ἢ φαιοῦ ἔχοντος τὴν γεῦσιν τοῦ συνήθους σάπωνος εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ὁποῖου χρησιμεύουσιν, ἅμα ὡς θλιβῶσιν. Ἐξ αὐτῶν παράγουσιν ἐν Εὐρώπῃ ἀρίστης ποιότητος ἔλαιον ὃ διαφοροτρόπως χρησιμοποιοῦσιν.

Ἡμέραν τινὰ τὸ Πόρτο-νόβο θά γείνη ὠραία Γαλλικὴ ἀποικία. Δυστυχῶς τὸ κλίμα τῆς χώρας ταύτης εἶνε ἀθλιόστατον καὶ εἰς ἄκρον νοσηρὸν διὰ τὸν Εὐρωπαῖον. Ὁ κ. Φοά, ὅστις παρέχει ἡμῖν τὰς ἀνωτέρω σημειώσεις ἐπισκεφθεὶς καὶ μετ' ἐπιμελείας ἐξετάσας τὰ μέρη ταῦτα, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι, ἐπὶ τοῦ παρόντος καλὸν εἶνε νὰ μὴ μένη τις πολὺν καιρὸν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Τόφα, εἰάν φροντίζῃ περὶ τῆς ὑγείας του καὶ ἐπιθυμῇ νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα του!

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΣ.

Ο ΑΤΥΧΗΣ ΙΕΡΟΚΗΡΥΞ

Ἐφημέριος τῆς μόνης ἐκκλησίας τοῦ μικροῦ χωρίου Γ..... τῆς ἐπαρχίας*** ἦτο ἀπὸ δεκαπενταετίας ὁ παππᾶ Μάρκος. Ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἱερεὺς συνείθιζε κατ' ἔτος, τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, νὰ ἐκφωνῇ λόγον εἰς τὸ ποίμνιόν του, περιελθόντα αὐτῷ ἐκ κληρονομίας παρὰ τοῦ προκατόχου του καὶ ὅστις ἐτελείωνε δι' ἐπικλήσεως πρὸς τὴν θεῖαν ὀργήν:

«Εἶθε νὰ πέσῃ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακαύσῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ἀσεβεῖς!»

Ἐπρεπε νὰ ἐβλέπατε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐπέφερον ἡ στερεότυπος αὕτη ἀποστροφή τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως πρὸς τὴν θεῖαν ὀρ-

γὴν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν καὶ δεισιδαιμόνων χωρικῶν!... Ἄπαντες ἐφρικίαν καὶ συνετέλλοντο ἀναλογιζόμενοι τὴν πρὸς στιγμὴν πραγματοποίησιν τῶν λόγων τοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν.

Ὁ λόγος οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐνέβαλλεν εἰς δεινοὺς φόβους τοὺς ἀκροατάς· ἀλλὰ, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐκ τῆς κατ' ἔτος ἐπαναλήψεως τῶν αὐτῶν πραγμάτων καὶ τῆς μὴ πραγματοποίησεως αὐτῶν, πᾶς φόβος διεσκεδάσθη· αἱ ἀγαθαὶ χωρικαὶ ἀκούουσαι αὐτὸν ἐπαναλαμβάνόμενον ἀπὸ δεκαπενταετίας ἤρξαντο δυσπιστοῦσαι πρὸς τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πῦρ.

Ἡμέραν τινα μάλιστα, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ παππᾶ Μᾶρκος ἤρξατο καταφερόμενος κατὰ τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ἀσεβείας τοῦ ποιμνίου του, οἱ τακτικοὶ ἀκροαταὶ τοῦ ἀντι φρίκης καὶ τρόμου ἐφάνησαν περιφρονητικῶς γελῶντες. Ὁ παππᾶ Μᾶρκος κατηγανάκτησεν, ἐκίνει ὡς μανιώδης τὰς χεῖράς του εἰς σημεῖον ἀπειλῆς, ἀλλ' εἰς μάτην! τὰς γυναῖκας ἠδύνατο εὐνόως νὰ τὰς ἐκπλήξῃ καὶ τὰς παρασύρῃ, ὡς ἀσθενεστέρας καὶ μᾶλλον θεοφοβούμενας, ἀλλὰ τοὺς ἄνδρας! Εἰς τούτων πρὸ πάντων, ὁ ἰστάμενος ἐκεῖ, εἰς τὸ βάθος τῆς ἐκκλησίας, ἦτο ὁ κατεριωνεύομενος τοῦ λόγου τοῦ παππᾶ Μᾶρκου, ὁ κύρ Πλούταρχος....

ὦ! αὐτὸς ὁ κατηραμένος κύρ Πλούταρχος!

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι μετέβαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μόνον, ὅπως εἰρωνευθῆ τὸν ἀγαθὸν ἱερέα. Οἱ ὀφθαλμοί, τὰ χεῖλη, ἡ αἰχμηρὰ σιαγών, τὸ σύνολον ἐν γένει τῆς φυσιογνωμίας του ἐνεῖχε· τι τὸ διαβολικόν....

Ὁ δυστυχὴς παππᾶ Μᾶρκος ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ κατισχύσῃ τῆς εἰρωνείας τοῦ ἐκφυγόντος τῆς λογικῆς ποιμνῆς προβάτου του. Ἡ ἰδέα ὅτι δλόκληρον τὸ ποιμνίον του, ὡς ἐκ τῆς ἰδίας ἀπιστίας καὶ τῆς ἀνικανότητος τοῦ ποιμενάρχου του θὰ κατεδικάζετο εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς κολάσεως, τὸν ἐβασάνιζε νυχθημερόν. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ πραγματοποιήσῃ θαῦμά τι τὸσον μέγα καὶ ἐκπληκτικόν, ὥστε πάντες, γυναῖκες, ἄνδρες, παιδιὰ καὶ αὐτὸς ἐτι ὁ βολταιρίζων κύρ Πλούταρχος νὰ πιστεύσωσιν ἀκραδάντως εἰς τὸ ἐπαπειλούμενον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πῦρ.

Ἔθεσεν εἰς ἔργον τὴν ἀπόφασίν του καὶ ἐπὶ ὀκτώ ὀλοκλήρους νύκτας δὲν ἐκοιμήθη. Ἀνεφύλλιζε τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου, τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ λοιπῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀνέυρη ἐν αὐτοῖς θαῦμά τι οὐχὶ δυσκατόρθωτον, δυνάμενον ὁμως νὰ καταπλήξῃ τὰ λογικὰ πρόβατά του.

Ἡ ἡμέρα τῆς τελέσεως τοῦ θαύματος θὰ ἦτο δι' αὐτὸν περιφανὴς θρίαμβος. Ὅποια θεῖα ἐπισφράγισις τῶν ἀπειλῶν του ἢ ἐν μέσῳ τοῦ λόγου του πτώσις τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πυρός!

Τέλος, μετὰ τόσας ἀγρυπνίας, ἐρεύνας καὶ ἀναζητήσεις καὶ τοὺς ποικίλους συνδυασμούς, οὐδ' ἀνεύκα ἐν τῇ κεφαλῇ του πρὸς μεγίστην τῶν ἐνοριτῶν του ἐκπληξίν, ἰδοὺ τί ἀπεφάσισε νὰ πράξῃ.

Καθ' ἣν στιγμὴν θ' ἀπέτεινε πρὸς τὸ οὐράνιον πῦρ τὴν φρικώδη ἀποστροφὴν του, ταύτοχρόνως θὰ ἐκενοῦτο οὐρανόθεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πύραυλον πλήρες ἀνημμένων ἀνθρώπων.

Προσκαλέσας ἐπὶ τούτῳ τὸν ἀναγνώστην τῆς ἐκκλησίας, ὅστις ἦτο συγχρόνως καὶ ἀνεψιὸς του, τῷ εἶπε.

— Ἐέρεις, Μιχάλη, πῶς αὖριος εἶναι ἡ πρώτη Κυριακὴ τῆς Σαρακοστῆς, ἡμέρα ποῦ βγάλω τὸ μεγάλο μου λόγο. Σὰ μὲ 'δῆς ν' ἀνέβω πτόν ἄμβωνα, θὰ πᾶς στὴ θεῖά σου νὰ τῆς ζητήσῃς τὸ μαγγάλι μὲ τ' ἀναμμένα κάρβουνα ποῦ τῆς ἔχω παραγγείλῃ· θὰ πᾶς ἐπειτα στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ν' ἀνοίξῃς τὸ φεγγίτη καὶ ν' ἀκούς τί λέγω· σὰν μ' ἀκούσῃς νὰ πῶ «Εἶθε νὰ πῆσῃ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακκῶσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ἀσεβεῖς!», ἐσὺ νὰ χύσῃς ἀμέσως τὰ κάρβουνα μέσ' στὴν ἐκκλησίαν.... Νὰ προσέξῃς ὁμως νὰ μὴ κάψῃς ἐμένα, ἀκούς;

— Καλὰ, θεῖέ μου, ἀπήντησεν ὁ Μιχάλης.

Ἐν τούτοις, διεδόθη ἀνὰ τὸ χωρίον ὅτι ὁ παππᾶ Μᾶρκος θὰ ἐξεφώνει νέον λόγον. Ἡ εἰδησις αὕτη τότε ἀπίθανος ἐφάνη, ὥστε πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου συνέρρευσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπως βεβαιωθῶσι περὶ τούτου.

Ὁ κύρ Πλούταρχος, ὅστις ἦτο ὀλίγον βαρύκοος, ἔστη σχεδὸν ὑπὸ τὸν ἄμβωνα. Ὁ δυστυχὴς! Ἐὐν τοῦλάχιστον εὐρίσκετό τις νὰ τὸν προειδοποιήσῃ ὅτι οὕτως ἢ ἄλλως θὰ ἐπιπτε κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ!

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ παππᾶ Μᾶρκος ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος, προσέβλεψε τὸ παμπληθὲς ποιμνίον του μὲ βλέμμα, ὅπερ ἐσήμαινε:

— Τώρα σὲ 'λίγο θὰ 'δῆτε!... Ἐσὺ δὲ ἀναθεματισμένε κύρ Πλούταρχε γιὰ πολὺν καιρὸ θὰ ζύνης τὸ κεφάλισον.

Ὁ Μιχάλης παραλαβὼν τὰ πρὸς τέλεισιν τοῦ θαύματος ἀναγκαιούντα ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας.

Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως ἀπήστραπτεν ἐκ χαρᾶς. Μετὰ ποίας περιεργείας ἀνέμενον οἱ ἄπιστοι ἀκροαταὶ του ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του! Ἐὰ βλέμματα πάντων ἐστράφησαν πρὸς αὐτόν. Ὁ κύρ Πλούταρχος εἶθε τὴν χεῖρα ὀπισθεν τοῦ ὠτίου του ὅπως ἀκούσῃ καλλίτερον.

Ὁ Μιχάλης εἶχεν ἤδη ἀνοίξῃ τὴν φωταγωγὸν ὀπὴν τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ παππᾶ Μᾶρκος ἤρξατο τοῦ λόγου του Ἄλλὰ, πρὸς μεγίστην τοῦ κοινου ἐκπληξίν, τὸ κείμενον τοῦ λόγου ἦτο τὸ ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων τακτικῶς καὶ ὁμοιομόρφως ἐπαναλαμβάνομενον. Ὁ κύρ Πλούταρχος δὲν ἐγέλα πλέον, ἀλλὰ κατηρᾶτο τοὺς παρακινήσαντας αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα ἀκούσῃ καὶ πάλιν τ' ἀπὸ παίδων γνωστὰ ἀναμασσήματα τοῦ παππᾶ Μᾶρκου.

— Ἐννοιά σου, σὺ, ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς προσβλέπων τὸ ἀποσκιρτῆσαν τῆς λογικῆς ποιμνῆς πρόβατόν του, τώρα θὰ σοῦ δείξω γ' ὧ!...

Τὸ ἀληθές εἶνε, ὅτι ἡ ἀπρόοπτος πτώσις τοῦ οὐρανοῦ πυρὸς ἐμελλε νὰ παραγάγῃ μεγίστην ἐκπληξιν. Ὅπως ταχύτερον φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ ἐσυντόμευσε πολὺ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ. Τὴν ἀπόλυτον καὶ μονοῦ νεκρικὴν σιγὴν τῶν ἐκκλησιαζομένων διέκοπτεν ἔστιν ὅτε ὁ κρότος τῆς πυρολαβίδος καὶ αἱ ὑπόκωφοι βλασφημίαι τοῦ Μιχάλη προετοιμάζοντος ἐπὶ τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας τὴν πτώσιν τοῦ οὐρανοῦ πυρός.

Ὁ παππᾶ Μάρκος ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου του. Αἱ λέξεις, ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς του σπουδῆς, δὲν ἐξήρχοντο εὐκρινεῖς τῶν χειλέων του. Τὸ φελόνιον του ἀνετινάσσετο παραδόξως ἐκ τῶν ἐνδεικτικῶν καὶ ῥητορικῶν χειρονομιῶν του. Ἐλάλει μετ' ἀγανακτῆσεως περὶ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀπεσκληρυμένων, οἵτινες μετ' ἀδιαφορίας ἠκροῶντο τοῦ θείου λόγου.

— Ναί!... ἀνέκραζεν οἱ ἀμαρτωλοὶ εἶνε μουσαροὶ καὶ ἄξιοι τῆς αἰωνίας καταδίκης... Ἐλθε νὰ πέσῃ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακαύσῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ἀσεβεῖς!...

— Θεεῖ!... θεεῖ!... ἐφώνησεν ὁ Μιχάλης ἐκ τῆς φωταγωγοῦ ὅπῃς τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας, στάσου λιγάκι, μὴν τὸ 'πῆς ἀκόμη, γιὰτὶ ἐσθυσαν τὰ κάρβουνα!...

Ἐάν ποτε ἐπισηκεφθῆτε τὸ μικρὸν χωρίον... δὲν θὰ εὕρητε πλέον ἐκεῖ ὡς ἐφημέριον τὸν ἀγαθὸν παππᾶ Μάρκον. Ὁ δυστυχῆς ἀπέθανεν ἐκ θλίψεως μὴ δυνηθεῖς νὰ κατακαύσῃ τὰ λογικά του πρόβατα διὰ τοῦ οὐρανοῦ πυρός, θὰ συναντήσητε ὅμως τὸν κύρ Πλούταρχον, ὅστις ἐνθυμεῖται τὴν φράσιν τοῦ ἀναγνώστου Μιχάλη ἀναφωνήσαντος ἐν τῇ κρίσειμῳ ἐκείνῃ στιγμῇ.

«—Θεεῖ... θεεῖ!... στάσου λιγάκι, μὴν τὸ 'πῆς ἀκόμη, γιὰτὶ ἐσθυσαν τὰ κάρβουνα!...»

N. Θ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

ΕΝ ΔΡΑΜΑ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ

ἱστορικὸν Γερμανικὸν ἐπεισόδιον

Ἡ ἐπιθεώρησις τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων ἐν τῷ πεδίῳ τῶν ἀσκήσεων ἐν Ποτσδὰμ εἶχε τελειώσει καὶ τὸ γιγαντιαῖον σύνταγμα «Βασιλεὺς Φριδερίκος Γουλιέλμος ὁ Α'» ἀπῆρχετο ὑπὸ τὸν ἀδιάκοπον ἁρμονικὸν ἦχον τῶν συρίγγων καὶ τυμπάνων τὴν ὁδὸν τῶν ἱερέων τραπέν. Τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο πλῆθος κατὰ διμοιρίας βαδίζον ἐκλόνει τὸ ἔδαφος ὑπὸ τὸ βῆμά του καὶ ὡς ὑπόκωφος βροντῆ ἠκούετο αὐτὸ ἐν ταῖς ἀτραποῖς τοῦ συντάγματος ἐπὶ λιθοστρώτου βαδίζοντας.

Ἄμα καὶ ἡ τελευταία διμοιρία εἰσῆλθεν εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ, ἐφάνη ἐκ τοῦ ἐτέρου ἄκρου αὐτῆς ἐρχομένη ὁμάς ἰππίων. Ἦσαν ἀξιωματικοὶ τοῦ βασιλικῆς στρατοῦ καὶ συν-

ώδευον τὸν προῖππεύοντα Φριδερίκον Γουλιέλμον τὸν Α'. Ὁ βασιλεὺς ἦν λίαν εὐθυμος. Ἡ ἐπιθεώρησις τῶν ταγμάτων ἡ-χαρίστησεν αὐτὸν σπουδαίως. Ὡς ἂν αἱ χιλιάδες ἐκεῖναι εἰς μότος ἀνὴρ ἦσαν ἐξετέλεσαν ἀπταιστώως τὰς πολυπλόκους καὶ δυσχερεῖς ἀσκήσεις των. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν στερεῷ βῆματι μέχρι τοῦ βασιλέως βαδίσαντα τὰ συντάγματα, ἐτράπησαν εἴτα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἐσχημάτισαν τετράγωνον, εἴτα δὲ εἰς μέτωπον ἀποκατασταθέντα ἐβάδισαν οὕτω δι' ὅλης τῆς πλατείας χωρὶς οὐδεὶς ἀνὴρ νὰ ἐξέλθῃ οὐδὲ κατὰ κεραίαν τῆς γραμμῆς, καὶ φθάσαντα εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς ἐτράπησαν εἰς γυμνάσια πυρός, προκαλέσαντα τὰς ζητωκραυγὰς τοῦ θεωμένου πλήθους.

Τὰ πάντα, ὡς ἐρρέθη, ἐξετελέσθησαν κάλλιστα. Ὁ βασιλεὺς, οὐ ἡ καρδία ἐγένετο ἀνωτέρα ἑαυτῆς θεωμένου στρατιωτικῆς ἀσκήσεως, ἐξέφρασε τὴν πλήρη εὐαρέσκειάν του. Τοσοῦτον εὐτυχῆς καὶ ἡχαριστημένος ἦν, ὥστε οἱ ἀκόλουθοι του ἔλεγον «ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ πάντα ἠδύνατό τις νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρ' Αὐτοῦ».

Ὅτε ἡ ὁμάς ἐφθασε παρὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῶν ἀνακτόρων, ὁ βασιλεὺς ἀνεχάιτισε τὸν ἵππον του. Οἱ ἵπποκόμοι ἐσπευσαν πρὸς Αὐτόν. Ὁ ἀρχιπποκόμος ἐκράτησε τὸν ἵππον, καὶ ὁ μονάρχης ἀφιππεύσας εἶπε πλήρης χάριτος πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς, «Λοιπὸν, Messieurs, σήμερον εἶχομεν μίαν λαμπρὰν ἡμέραν, bon jour, ὡς λέγουν οἱ Γάλλοι. Ἄν πάντες ὑμεῖς ἔχητε τὴν αὐτὴν δρεξιν, ἦν καὶ ἐγώ, τὰ τρόφιμα δὲν θὰ καλοπεράσωσιν. Θὰ φάγωμεν εἰς τὰς 2... μέχρι τότε, χαίρετε».

Ἀνῆλθε τὴν κλίμακα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὁ στρατηγὸς Δερσάου ἠκολούθει. Ὁ βασιλεὺς ἀπέθεσε τὸ ξίφος του καὶ ἤνοιξε τὸ ἐσωκάρδιόν του· τοῦτο δὲ ἐπραττεν ὁ βασιλεὺς μόνον ὅταν ἡ ἐθιμοταξία τῆς ὑπηρεσίας δὲν τὸ ἀπηγόρευεν.

— «Μεγαλειότατε», ἤρξατο λέγων ὁ στρατηγός, «ἐρχομαι ὅπως ὑποβάλλω τῇ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι τὰ ἐκ Βερολίνου κομισθέντα ἔγγραφα».

— Ὁ βασιλεὺς προσέβλεψεν ἀμέσως ἐπὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου τραπέζης καὶ εἶδε σωρείαν ἐγγράφων καὶ ἐπιστολῶν ποικίλων. Ἦσαν ἰδιωτικαὶ ὑποθέσεις. Ταχέως διῆλθεν ὁ βασιλεὺς μέρος τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν στρατηγὸν εἶπε·

— «Δύνασθε ν' ἀναβάλητε πρὸς τὸ παρὸν τὰς στρατιωτικὰς ἀναφοράς σας. Ἐνησχολήθημεν σήμερον ἰκανῶς μετὰ τῶν στρατιωτικῶν. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ εἶνε ἀνάγκη καὶ αὐτὰς ν' ἀκούσω ἔλθετε μετὰ τὸ γεῦμα».

Ὁ στρατηγὸς προσέκλινεν, ἐχαιρέτισε στρατιωτικῶς καὶ ἐξῆλθε.

— «Δότε μοι ποτῆριον ζύθου», εἶπεν, ὁ βασιλεὺς καθεσθὴς εἰς ἀνάκλιτρόν τι καὶ πρὸς τὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου ἀναμένοντα θαλαμηπόλον Ἐβερμαν ἀποτεινόμενος.